

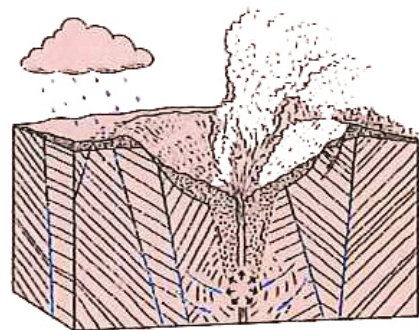

/SPELEVAREN TUSSEN

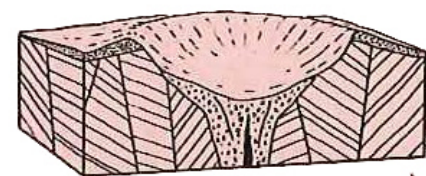
Exact vijftig werd ik in 2004, toen ik in het gezelschap van Wim, mijn boezemvriend, en Agnes, zijn echtgenote, koers zette naar de Vulkaneifel. Het was Kris, mijn teerbeminde, die deze bestemming aandroeg. De gevolgen van een confrontatie met een dynamiek die honderden miljoenen jaren geleden haar oorsprong vond, zijn blijven sluimeren. Zij wachtten geduldig op een gunstig tijdstip om opnieuw los te branden. Dat momentum is nu, twaalf jaar later, aangebroken.

EEN TELOORGEGANE BAND TUSSEN DE ARDENNEN EN DE EIFEL

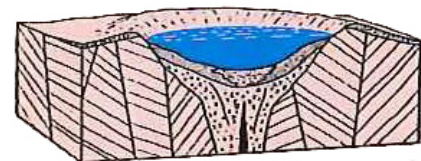
In het Paleozoïcum* promoveerden de Ardennen en de Eifel tot gebergten als gevolg van de Hercynische plooiing*. Daarna ging het bergaf. De gemeenschappelijke vijand heette erosie. En wat erger was smeltprocessen in de aardmantel dreven een wig in de eensgezindheid tussen beide buurgebergten. Terwijl de Ardennen grossierden in afzettingsgesteenten*, ploften vulkaanuitbarstingen uitvloeiingsgesteenten* neer in het hart van de Eifel, waardoor die plots het merk Vulkan aan zijn naam mocht toevoegen. Zeskantige basaltzuiltjes en cirkelvormige kratermeren, 'Maare' geheten, zijn tot op heden prestigieuze landmarks, die als European Geopark beschermd worden. In tegenstelling tot de groene schatkamer van de Ardennen, die kreunt onder de lintbebouwing en de gespreide inplanting van vakantiehuisjes of stacaravans. Gerommel van een heel andere orde, nietwaar.

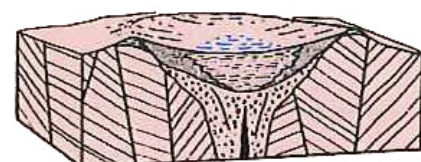
Maaruitbarsting (1)

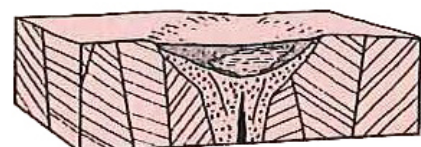
Maarstadium (2)

Meerstadium (3)

Moerasstadium (4)

Droogmaarstadium (5)

EEN REIS NAAR HET HART VAN DE EIFEL

Tussen de rivierdalen van de Rijn in het oosten, de Ahr in het noorden, de Nettelbach in het zuiden en de Kyll in het westen ligt de Vulkaneifel, een paradijs van landvulkanen. Zevenhonderd om precies te zijn (en ja, als prille vijftigjarige heb ik ze één voor één geteld!), netjes opgesplitst in kegels en trechters. De strato- of sintelkegelvulkanen beheersen het hart van de Eifel. Ze stammen uit het Tertiair*, toen het behoorlijk knalde en het magma* uit de buik van de aarde geperst werd en lavastromen lekte.

Het zijn nog steeds de hoogste punten van de Eifel, met als koploper de Hohe Acht, goed voor 747 m.

EIFELMAREN

woordenlijst

EEN BLIK IN DE MYSTERIEUZE OGEN VAN DE EIFEL

Maar het was nog niet gedaan! We schuiven op naar het Kwartair*, die de Eifel tot één van de jongste vulkaangebieden van Midden-Europa kroont. Tienduizend jaar geleden kreeg datzelfde hete magma opnieuw zijn kuren en vond in het koud grondwater de gedroomde bondgenoot om een robbertje te vechten met het vaste gesteente. Plaats van het gebeuren: de magmakamer. Heftige waterdampontploffingen sloegen het gesteente aan diggelen en sleurden de brokstukken doorheen de kraterpijp naar boven. De ontstane holle ruimte klapte in elkaar en vormde een trechter aan het aardoppervlak. De weggeslingerde stenen hoopten zich op tot een ringvormige wal rondom de kuip. Van lavastromen was er dit maal geen spoor! Grond- en hemelwater vulden de trechter, en een 'mare' was een feit. Dat het niet om een volgelopen vulkaankrater gaat, maakt de natuur zelf duidelijk door in de buurt van Manderscheid de twee opponenten, het Meerfelder Maar en de Windsborner Kratersee, op een presenteerblaadje aan te bieden. Het proces van verlanding levert 'droogmaren' op.

De concentratie en verscheidenheid van 'maartrechters' deden Leopold von Buch al in 1820 besluiten dat er niets op de wereld met de Eifel vergelijkbaar is. Ik ben een simpele natuurgids, allesbehalve een natuurvorser – zo noemde men de Edelman met hersenen in de negentiende eeuw – en mijn bergwereld strekt zich slechts uit van de Ardennen tot Noord-Italië. Toch treed ik Leopold von bij nu ik in de mysterieuze ogen van de Eifel gekeken heb. Want, de mens wil ver terugkijken, dan krijgt hij perspectief op zijn bestaan; dan kan hij de dingen achter zichzelf ontdekken. ▲

Afzettingsgesteenten:

werden gevormd op het aardoppervlak

Hercynische plooiing:

gebergtevorming tussen 395 en 280 miljoen jaar geleden (al kan ik er een paar jaar naast zitten!)

Kwartair:

geologische periode tussen 3 miljoen en 10.000 jaren geleden

Magma:

vloeibaar gesteente, dat ontstaat door het smelten van gesteenten in het binnenste van de aarde - de zgn. Eifel-Plume - op een diepte van ongeveer 100 km; aan het aardoppervlak gestold magma heet lava

Mare (maar):

explosiemeer; een ronde depressie tot 2 km in doorsnee; omgeven door een ringwal van verbrijzeld gesteente, vulkanische as en puin

Paleozoïcom:

geologisch tijdvak (voor de kruiswoordliefhebbers: era); ving 570 miljoen jaar geleden aan

Tertiair:

geologische periode tussen 65 en 3 miljoen jaren geleden

Uitvloeiingsgesteenten:

ontstonden zodra magma (zie hierboven) het aardoppervlak bereikt (via vulkanen)

